

BEOGRADSKI KRUG

(Predsedavajući: Obrad Savić)

Kratak istorijat

"Beogradski krug je nevladino udruženje koje se zalaže za uspostavljanje slobodnog, otvorenog, pluralističkog, demokratskog, građanskog društva. Beogradski krug se zalaže za uspostavljanje opšte kulture mira, dijaloga i saradnje, kao i za toleranciju svih političkih, verskih, nacionalnih i drugih razlika. Beogradski krug se zalaže za stvaranje institucionalnih osnova za zaštitu svih ljudskih i individualnih sloboda i građanskih prava, kao i prava Drugog. Beogradski krug će raditi na kulturnoj i političkoj afirmaciji ovih ciljeva u saradnji sa sličnim organizacijama u zemlji i inostranstvu".

Preambula Statuta Beogradskog kruga

Beogradski krug ("udruženje nezavisnih intelektualaca") jedna je od najstarijih nevladinih organizacija u Srbiji. Krug je osnovan u februaru 1992. godine. U ranom periodu delovanja Bogradski krug je imao preko 500 zvaničnih članova. Krugom su predsedavali ugledni intelektualci: (Radomir Konstantinović, Miladin Životić(†), Filip David, Ivan Čolović, Borka Pavičević). Krug je formalno delovao preko Velikog i Malog Veća: u njihovom institucionalnom radu aktivno je učestvovalo oko 50 uglednih ličnosti iz svih područja javnog, kulturnog i akademskog života Srbije. Tokom 1992. i 1993. godine Beogradski krug je pretežno delovao kroz javne sesije na kojima je nastupilo oko 140 intelektualaca iz zemlje i inostranstva. (Prilozi sa sesija su objavljeni u knjigama: Ivan Čolović & Aljoša Mimica, (ur.), Druga Srbija, 1992, i Intelektualci i rat, 1993.) Knjige su prevedene na francuski, italijanski i grčki jezik. Javne tribine Beogradskog kruga delovale su kao značajno središte javnog, kulturnog i političkog života 'Druge Srbije'. Beogradski krug je stekao međunarodni ugled odvažnim suprostavljanjem militarističkoj legitimizaciji Miloševićevog režima, otporom ratu, nacionalizmu, ksenofobiji i populizmu. U periodu dramatičnog raspada Jugoslavije, tokom sankcija i izolacije, Beogradski krug je održavao stalne veze i kontakte sa sličnim organizacijama u bivšoj Jugoslaviji i inostranstvu. Duga istorija Beogradskog kruga se može podeliti u dve faze: politička (1992-1997) i obrazovna (1998-).

Prva faza delovanja Beogradskog kruga može se opisati kao period kada je naša nevladina organizacija bila politički pokret, građanska akcija, moralna pobuna, i kulturni otpor protiv destruktivne nacionalističke politike Miloševićevog režima.

Stari projekti Beogradskog kruga:

- Subotnje sesije
- Civilni dijalog: Bosna-Hrvatska-Srbija
- Akcija mladih za civilno društvo
- Srpsko-albanski dijalozi
- Međunarodni program studentske razmene

Od 1998 godine, Beogradskim krugom predsedava Obrad Savić. U novim okolnostima, Beogradski krug je pomerio težište svojih aktivnosti: u prvi plan su postavljeni kulturni programi i obrazovni projekti. Strateški cilj Beogradskog kruga je 'Civilno obrazovanje', re-edukacija građana u pravcu prihvatanja liberalno-demokratskih vrednosti koje stoje u osnovi normativnog zahteva za demokratskom transformacijom i stabilizacijom srpske države i društva. U procesu realizacije edukativnih projekata saradivali smo sa svim univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori, a naši kopartneri su bili preko 50 nevladinih organizacija u bivšoj Jugoslaviji.

Beogradski krug danas funkcioniše preko sledećih obrazovnih i izdavačkih projekata:

- Demokratski seminari
- U odbranu univerziteta
- Balkan kao učionica
- Biblioteka KRUG – domaći autori
- Časopis Belgrade Circle – međunarodni, dvojezični časopis za političku filozofiju i socijalnu teoriju.
- Biblioteka CRICULUS – međunarodni autori
- Biblioteka CIRCULUS-GLOBUS – postkolonijalni diskurs
- Biblioteka COLLECTANEA – zbornici
- Tranziciona pravda u bivšoj Jugoslaviji
- Škola Beogradskog kruga

Aktivnosti Beogradskog kruga obuhvataju različita područja delatnosti:

Seminari

Beogradski krug je organizovao preko 30 domaćih i međunarodnih seminara na kojima je učestvovalo preko 100 univerzitetskih profesora iz Evrope i SAD, od koji je većina bila gost projekta DEMOKRATSKI SEMINARI. Ovaj projekt je nastao 2000. godine kao zajednička saradnja Beogradskog kruga i New School for Social Research (New York). Jacques Derrida, Terry Eagleton, Anthony Giddens, Christopher Norris, Richard Rorty, Allison Jagger, Donald Davidson, Richard Bernstein, Hans Magnus Enzensberger, Peggy Kamuf, Drucilla Cornel, David Wills, Ann Snitow, Albrecht Wellmer i Hauke Brunkhorst su samo neki od učesnika seminara u realizaciji Beogradskog kruga. U ime međunarodne solidarnosti i bezuslovne politike prijateljstva, ova istaknuta akademska imena pružila su Beogradskom krugu svoju punu podršku.

Projekat DEMOKRATSKI SEMINARI privukao je preko hiljadu učesnika - građana, studenata i omladine iz Srbije, Crne Gore, i bivše jugoslavije.

Konferencije

Od 1998. Beogradski krug je organizovao nekoliko važnih konferencija, od kojih su neke imale međunarodni značaj i odjek. Ovi događaji doprineli su boljem teorijskom i praktičnom/političkom razumevanju jugoslovenske krize i procesa postkomunističke tranzicije Balkana.

- Postdejtonska Srbija ipitanje odgovornosti za rat (jul 1998)
- Globalizacija i rat: NATO u Srbiji (jun 2000)
- Odgovornost i zlo (novembar 2000)
- Zaveštanje Hane Arent: s one strane totalitarizma i terora (jul 2002)
- Eurozin 2003-16 susret evropskih časopisa za kulturu

Izdavačka delatnost

Izdavačka delatnost Beogradskog kruga okrenuta je objavljivanju časopisa, knjiga i zbornika. Obimna prevodilačka delatnost usmerene je na objavljivanje knjiga iz socijalne, političke i pravne filozofije. Izdavačka delatnost je proširena na knjige koje pokrivaju područje 'Postkolonijalnog diskursa' i 'Studija roda'.

Jurgen Habermas, Charles Taylor, Richard Bernstein, Jean-Luc Nancy, Jacques Derrida, Etienne Balibar, Edward Said, Peter Sloterdijk, Homi Bhabha samo se neki od prevedenih autora.

- U Biblioteci Krug je objavljeno 30 knjiga, pretežno domaćih autora.
- U Ediciji Circulus je prevedeno i objavljeno 15 knjiga (Jurgen Habermas, Charles Taylor, Richard Bernstein, Jean-Luc Nancy, Jacques Derrida, Etienne Balibar, Peter Sloterdijk, Slavoj Zizek), koje su postale standardna lektira na univerzitetima i fakultetima u Srbiji.
- Edicija Circulus-Globus je pod-grupa Edicije Circulus; posvećena je delima postkolonijalnog diskursa (Gayatri Spivak, Edward Siad, Edward Soja, Homi Bhabha).
- U novoosnovanoj Ediciji Collectanea objavljeni su zbornici o Hani Arent i Karlu Krausu, a uskoro će biti objavljeni i zbornici pod naslovom: Globalizacija, Suverenitet, Identitet, Zbornik tekstova za gay i lezbejske studije, Uvod u sajberteoriju i Rastakanje psihe. U saradnji sa izdavačkom kućom MIT Press, u ovoj ediciji će se uskoro pojaviti i zbornik Balkan kao metafora. Naše knjige i časopisi se nalaze u svim nacionalnim, gradskim, opštinskim i univerzitetskim bibliotekama Srbije i bivše Jugoslavije.

Časopis

Glavna publikacija Beogradskog kruga jeste međunarodni, dvojezični časopis: Belgrade Circle Journal. Objavili smo specijalne sveske časopisa na sledeće teme: 'Kritika Centrizma', 'Čisti rat', 'Politike ljudskih prava', 'Utvara nacije', i 'U odbranu Univerziteta'. Pojedini časopisi i zbornici Beogradskog kruga objavljeni su u inostranstvu: The Politics of Human Rights, Verso Press, London-New York, 1999; Dušan Bjelić & Obrad Savić, (eds.), Balkan as Metaphor: Between Globalization and Fragmentation, MIT Press, Cambridge, Mass., 2002. Časopis Beogrdski Krug je član međunarodne mreže evropskih časopisa za kulturu Eurozine.

Biblioteka

Beogradski krug poseduje inoviranu teorijsku biblioteku sa preko 2.000 stručnih knjiga i časopisa koje stoje na usluzi profesorima, studentima i saradnicima. U našoj videoteci nalazi se preko 100 kasete na kojima se nalazi videodokumentacija iz istorije delovanja Beogradskog kruga, kao i vizeulni zapisi sa naših međunarodnih konferencija i seminara.

Rezime

Desetogodišnji angažman Beogradskog kruga imao je dvostruki cilj: na jednoj strani, pacifističko suprostavljanje sveopštoj militarizaciji srpske države i društva, koja je dovela do brutalne dezintegracije Jugoslavije. Stalna političko-moralna pobuna protiv nastupajuće politike populizma i nacionalizma, koja je skončala u ksenofobiji, nasilju, ratu i etničkom čišćenju. Na drugoj strani, nastojali smo da održimo nasilno prekinutu vezu sa demokratskim društvima, I da obnovimo potisnuto nasleđe zapadne kulturne tradicije.

Svi naši politički i intelektualni naponi bili su usmerene ka spasavanju ugrožene politike međunarodnog prijateljstva i solidarnosti. Borili smo se da u surovim okolnostima sačuvamo ideju kosmopolitizma, koja nas može sacuvati od arogantnog provincijalizma i parohijalizma. Najzad, naš programski cilj bio je da spasemo upravo ono evropsko i svetsko nasleđe u srpskoj kulturi koje je nacionalizam nastojao da poništi.